

Geleerde lessen uit ENI-volgprojecten anno 2022

Proces

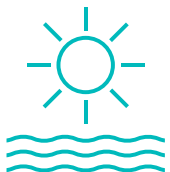
Concrete ambities op het gebied van reductie van stikstof, fijnstof en CO2 zorgen ervoor dat elektrisch werken het middel wordt in plaats van het doel.

Onderling vertrouwen en samenwerken is cruciaal voor succes. Vrijheid in hoe een project emissieloos uitgevoerd moet worden, zorgt voor meer innovatie.

Naast het ambitieus uitvragen wordt meedenken door opdrachtgevers in het oplossen van de uitdagingen omtrent emissieloos bouwen erg gewaardeerd.

Door als opdrachtgever in een vroeg stadium (1,5 jaar voor de start) een (grotere) netaansluiting te regelen, is er meer mogelijk qua emissieloos bouwen.

Machines

De meeste machines op de volgprojecten zijn Stage IV of beter. Op alle projecten is er minstens één grote emissieloze machine aan het werk met meer in bestelling.

De emissieloze machines die nu actief zijn, gaan niet altijd een volledige werkdag mee op één lading.

Machinisten zijn overwegend positief over het emissieloze materieel. Het toont veel gelijkenis met de machines die ze al kennen, maar dan comfortabeler.

Het batterijmanagementsysteem werkt niet altijd zoals gewenst. Er treden nog wel eens problemen op met spanningsverschillen tussen accu's.

Energievoorziening

Alle volgprojecten hadden een sterke voorkeur voor het kunnen laden op de bouwplaats met een netaansluiting, maar die was niet altijd (of in beperkte mate) beschikbaar.

Door het aan- en afrijden van wisselbare accu's, batterijboxen en duurzame aggregaten is er een grotere logistieke uitdaging dan voordat er emissieloos gewerkt werd.

Naast netaansluitingen worden er ook veel duurzame(re) aggregaten ingezet om materieel te voorzien van elektriciteit.

Op alle volgprojecten is er één machine op waterstof actief. De rest is accu-elektrisch of voorzien van een kabel.